

СОМАТИЗМИ У ФРАЗЕОЛОГІЇ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ

Ольга Пилипів

Львівський національний університет імені Івана Франка

вул. Університетська, 1, Львів, 79000, Україна

e-mail: KLASSYKA@ukr.net

У статті висвітлюються питання особливостей функціонування фразем із соматичним компонентом в античній мовній моделі світу та обґрунтовуються фактори, які впливають на їх утворення.

Ключові слова: антична мовна картина світу фразеологічна одиниця; соматизм.

Сучасний етап дослідження фразеології ознаменований лінгвокогнітивним аспектом, що дозволяє вирішити низку питань, пов'язаних з проблемою “мова і культура”. Опрацювання фразеологічного матеріалу різних мов відкриває нові можливості для вивчення проблеми відображення у фразеології елементів матеріальної і духовної культури народу, з'ясування її різнобічних зв'язків з мисленневими та пізнавальними процесами. Фразеологія виступає, на думку лінгвістів, у функції відтворення знаків мовної культури, “які беруть участь у трансляції ментальності народу, носія мови” [12, с. 14]. Аналіз сучасної лінгвістичної наукової літератури свідчить про підвищений інтерес до проблем фразеології (Н. Алефіренко, В. Телія, А. Архангельська, Я. Баран, І. Голубовська, О. Селіванова, Ю. Солодуб, Р. Хайруліна, Я. Бакай, О. Забуранна, О. Андрейченко, О. Нагорна, Е. Солодухо,

М. Лемський, О. Левченко та ін.).

У своєму дослідженні особливостей функціонування фразеологізмів із соматичним компонентом в античній мовній моделі світу ми опираємося на традиційне розуміння фразеології, яке бере свій початок у працях російського лінгвіста В. Виноградова [3] і передбачає широке розуміння цього терміна: стійкі фрази різних структурних типів (словосполучень та речень), що володіють різними семіотичними функціями (ідіоми, фразеологічні сполучення, стійкі фрази біблійного походження та фольклору, фрагменти художніх текстів та ін.). Будь-які лінгвістичні дослідження, в тому числі у галузі фразеології, є неможливими поза історико-культурним контекстом, адже саме у мові яскраво виявляється ментальність народу,

його духовна культура, зумовлені специфікою світовідчуття та світобачення. Мова володіє не

лише комунікативною функцію, а й є засобом інтелектуального та естетичного опанування світу, невід'ємним символом формування етносу. На думку Е. Сепіра, “мова стає дедалі ціннішим орієнтиром при науковому дослідженні конкретної культури. У певному сенсі набір культурних моделей цивілізації індексується у мові, що виражає цю цивілізацію” [8, с. 47]. Стійким одиницям мови, які відображають світ людини, властивий антропоцентризм.

Важлива роль у процесах номінації предметного світу відведена соматизмам – лексемам, що позначають частини та органи людського тіла. Як стверджує Р. М. Вайнтрауб [2, с. 162], фразеологізми з соматичним компонентом становлять біля 30 % фразеологічного фонду будь-якої мови.

Латинська фразеологія є проявом концептуалізації античного світу. Вона сконденсувала в собі весь найцінніший досвід, набутий в результаті пізнання людиною себе, явищ природи, звичаїв народу, культурного життя чи історії. Їй притаманний гуманізм, образність, типовість, реактуалізація в нових історичних умовах. Стислість, гру слів та внутрішню риму латинських фразеологізмів неможливо передати засобами рідної мови, тому здебільшого вони вживаються у своєму первісному латинському варіанті. Як явище живої мови, писемної чи усної, вони збагачують мову будь-якого фахівця, оскільки мають здатність у виразній формі точно і лаконічно передати глибину думки.

Соматичні фразеологізми стали об'єктом лінгвістичних розвідок у працях О. Селівано-

вої (укр. мова), І. Стрілець (іспанська, італійська та французька мови), І. Білкової (чеська та англійська мови), В. Скнара (англійській та українська мови), Ю. Довгополова (російська, німецька та англійська мови), Е. Мордкова (білоруська мова), О. Толстої (іспанська мова), Р. Вайнтрауба (слов'янські мови). Глибокі дослідження в галузі латинської соматичної фразеології не проводились, однак вони становлять інтерес в контексті античних філософських поглядів на світ, а також їх рецепції в європейську культуру.

Матеріалом нашого дослідження стали фразеологізми, що фіксуються лексикографічними джерелами (словниками латинських крилатих висловів Я. М. Боровського [1] та Ю. Цибульника [6], Сомова В. П. [9], загальномовними словниками: латинсько-російським словником І. Х. Дворецького [4], латинсько-німецьким Г. Менге [14] та ін.). Мета: виявити фразеологізми, що мають у своєму складі соматичні компоненти, і встановити фактори, які впливають на їх формування, розглянути семантику фразеологічних одиниць, які утворюють одне фразеосемантичне поле. У ході дослідження зафіксовано різні структурні типи фразеологічних одиниць різного ступеня частотності з такими соматичними компонентами як: *auris* – 17, *bucca* – 5, *caput* – 15, *corpus* – 6, *dens* – 9, *digitus* – 8, *labium* – 2, *lingua* – 15, *manus* – 18, *nasus* – 2, *nervus* – 5, *oculus* – 21, *pectus* – 5, *pedes* – 16, *os, ossis* n – 3, *os, oris* n – 15, *unguis* – 8, *venter* – 2, *barba, cutis, capillus* – 4, *calces* – 7, *frons* – 8, *facies* – 4, *cor* – 17.

Кількість фразеологізмів із соматичними компонентами, їх тематична різноманітність залежать насамперед від функцій даного органа в організмі людини, тобто причину утворення таких фразеологізмів потрібно шукати поза лінгвістикою. Адже людина пізнає навколишню дійсність, пристосовується до неї та впливає на неї за допомогою різних органів. Найрепрезентативнішими є сенсорні фраземи. Такий факт зумовлений тим, що з допомогою рецепторів органи чуття людини сприймають на відстані або під час безпосереднього зіткнення різні подразнення, що надходять із навколишнього та внутрішнього середовища, трансформують їх у нервові імпульси. Організм людини через свої рецептори (слух, зір, смак, нюх, дотик) отримує величезну та різноманітну інформацію.

Вухо, як відомо, є органом слуху та рівноваги людини та тварини. З лексею *auris* у латинській мові утворено цілий ряд фразеологізмів, які найчастіше виражають різні аспекти слухового сприйняття людини та її поведінки: *Aures habent et non audiunt* – Мають вуха, але не чують (Пс. 113, 5); *homo durae auris* – глухувата людина (досл.: людина тугого вуха); *servire auribus alicujus* – служити вухами кому-небудь, тобто говорити на догоду кому-небудь; *auris attigere* – підняти вуха, тобто насторожитись; *auribus accipere* – вислухати (досл.: дізнатись вухами); *in aurem dicere* – говорити на вухо, тобто таємно, *in dextram aurem dormire* – спати на обидва вуха, тобто міцно спати. Цікаво, що у фразеологічних одиницях з лексею *auris*, крім основного значення “слухати” реалізується також значення “нагадувати”: *ad aures venire, aurem vellere*. Фразеологізм *aurem vellere* дослівно перекладається “легко ущипнути за вухо” (щоб нагадати про щось). Ця цікава асоціація зумовлена тогочасними уявленнями про зв'язок просторової та часової організації пам'яті з багатьма структурами мозку. Відомо, що за пам'ять відповідають ділянки, розміщені у моторній та слуховій зоні. Зокрема, функція закрутки морського коника-гіпокампа полягає у відтворенні найважливіших депонованих фактів та інформації. На емоційно-психічний стан людини вказує фразеологізм *auribus teneo iurum* – тримаю вовка за вуха, тобто перебуваю у безвихідному становищі. Характерні вуха осла стали причиною появи ФО *ex auribus asinum* (за вухами впізнають осла), чи *ex ungue leonem* – за нігтем пізнають лева (пор. з укр. за рукою впізнають майстра).

Активність у латинській фразеології соматичного конституента *lingua* та багатогранність його значень – наслідок двоякого розуміння цієї лексеми. З одного боку – язик як анатомічний орган, що має місце в ротовій порожнині, з іншого – мовленнєва діяльність як один із найважливіших ознак концепта *homo* (людина). На думку О. Селіванової [7, с. 125], “когнітивне моделювання цієї ознаки передбачає встановлення якісних, кількісних характеристик мовних дій їхніх інтеракціональних типів, модальних і аксіологічних показників, різновидів об'єктивного спрямування дії, тощо, а також мовної репрезентації цієї концептологічної сфери”. Тому такий широкий семантичний спектр фразеологізмів:

linguam tenere – мовчати (досл.: тримати язик) чи *clavis in lingua* – замок на язичку (пор. з укр. язик за зубами), *ex lingua venalis* – з продажним язичком; *linguam caninam comedere* – з'їдати собачий язик, тобто бути брутальним; *lingua dux pedis* – язик веде ногу (пор з укр. язик до Києва доведе); *Juravi lingua* – Я клявся язичком (тобто думати про одне, а говорити інше); *lingua livida* – заздрісний язик (Овідій); *Ex lingua stulta incommoda multa* – Із дурної мови багато незручностей (неприємностей). Двоє розуміння передбачає фразеологізм *bos in lingua* – бик на язичку. З одного боку, він містить негативну оцінку людини. Адже відомо, що биками у Стародавній Греції називали монети із зображенням бика, тому у висловлюванні мова іде про продажних суддів та підкуплених свідків. З іншого боку, може виражати емоційний стан людини і має значення розгубленості, коли аж німіє язик (ніби бик стоїть на язичку).

Символіка ока сягає глибин віків. Вченими доведено, що 90 % інформації людина дістає завдяки органам зору. А тому Око – символ розуму і духу. У Стародавній Греції око було Оком Зевса, в ісламі – Оком Аллаха. Фраземи з компонентом *oculus*, крім спектру зорового сприйняття та отримання інформації, позначають також об'єктивну оцінку дійсності, а також психоемоційний стан людини, її почуття: *oculis, non manibus* – для очей, а не для рук (тобто познайомитись поверхово); *demonstratio ad oculos* – очевидний доказ; *in oculis alicujus esse* – бути гаряче коханим; *in oculis ferre aliquem* – гаряче кохати; *aliquem plus oculis amare* – кохати когось понад усе (досл.: кохати когось більше, ніж власні очі); *quod non videt oculus, cor non dolet* – Чого не бачить око, того серцю не жаль; *Homines amplius oculis, quam auribus credunt* – Люди більше довіряють очам, ніж вухам; *Aliena vitia in oculis habemus, a tergo nostra sunt* – Чужі вади бачимо, а своїх не помічаємо.

Звороти порівняльного типу створюють свою семантику на підставі певних еталонів.

Око та волосся, зокрема, виступають як еталони цінності: *carius oculis* – дорожчий за очі, *pili non facere* – і на волосся не цінити, тобто бути не вартим уваги або не мати цінності.

Світ латинської фразеології демонструє і багатогранність лінгвокультурологічного концепта *cor* (серце), який відображає не лише фізіологічну функцію серця як органа людського тіла в алегоричному осмисленні (*Quod non videt oculus, cor non dolet* – Чого око не бачить, того серце не відчуває (пор. з укр. очі не бачать, серце не болить або нім. *Was das Auge nicht sieht, bekümmert das Herz nicht*), а й внутрішній стан людини (*In melle sunt linguae sitae vestrae, corda felle sunt sita* – На язичку мед, а на серці жовч). Доволі часто лексема *cor* у фразеології має значення “почуття, розсудливість”. Це пов'язано з тим, що серце в уявленнях стародавніх народів було органом, де зароджуються почуття та формується настрій: *corde amare* – любити серцем, *cor habere* – бути розсудливим (досл.: мати серце). Із значенням “душа” лексема *cor* вживається в Біблійних висловах: *Levemus corda nostra* – Вознесімо наші серця (Мт. 7, 8). Це відповідає давнім віруванням, де серце є вмістилищем душі, життєвої сили.

– Широкий спектр значень фразеологізмів з соматизмом *manus* (рука, кисть)

пов'язаний з тим, що ця мовна одиниця – полісемічна. Відомо, що рука як орган тіла людини виконує важливу роль. Кожна з двох кінцівок від плеча до кінця пальців відіграє функції опори руху і захисту внутрішніх органів від пошкоджень та впливу навколишнього середовища. Крім суто фізичного призначення рука в процесі вдосконалення людини як суспільної істоти набула функції праці. Лексема *manus* служить метонімічним позначенням людини, її діяльності та вчинків. Рука згідно з уявленнями стародавніх народів – символ діяльності, захисту, сили і влади. Саме з такими значеннями вживається лексема *manus* у словниках латинської мови. У стародавніх римлян знак руки підкреслював авторитет глави роду, а також силу влади імператора: *in manus venire* – підпадати під владу (досл.: попадати до рук); *per manus* – з покоління в покоління (через руки). Образ руки як критерій сили людини сприймається з давніх-давен і в українському народі. Активно побутують у латинській мові фразеологізми, які експлікують осуд, зневагу і негативні аспекти в людських взаєминах: *Manus manum lavat* – рука руку мие. Відомо, що початкове значення цього вислову було абсолютно позитивним – Рука руку мие, щоб чисті були. Поширення набули також і такі символічні образи: *plena manu* – щедрою рукою; *brevi manu* – коротко; *longa manu* – повільно; *larga manu* – щедрою рукою; *manibus puris* – з чистими руками; *manu*

intrepida – сміливо; *manibus pedibusque* – всіма силами; *compressis manibus* – склавши руки; *Longae regum manus* – У царів довгі руки. На розповсюдженість чи очевидність предметів та явищ вказують звороти: *in manibus esse* – бути поширеним; *inter manus esse* – бути очевидним. Негативні якості людини відображають фразеологіями *ne manum quidem vertere* – не поворухнути пальцем (пор. з укр. палець об палець не вдарити), *alicui manum adire* – обдурити; *lex in manibus* – закон в руках, тобто кулачне право.

Наступну групу фразеологічних одиниць семантичного поля “кінцівки” є ФО з компонентом *pes* (нога, стопа), які репрезентують рух: *pede claudio* – кульгавою стопою, тобто повільно (пор. з укр. повзти, мов черепаха), *per pedes apostolorum* – стопами апостолів, тобто пішки; *ante pedes positum esse, ante pedes esse* – лежати перед очима (перед носом); *omni pede stare* – твердо стояти на ногах; *stante pede* – не сходячи з місця, тобто відразу ж; *stans pede in uno* – стоячи на одній нозі; *pedem opponere* – протидіяти, підставляти підніжку, заважати. Оцінно-порівняльний характер та культурно-детермінологічна мотивація властива фразеологізму *ex pede Herculem* – за ногою (пізнаємо Геркулеса), який відображає античний міфологічний образ одного з найпопулярніших грецьких героїв Геркулеса.

У загальномовному словнику слово *os* має значення: рот, орган мови, обличчя, зовнішній вигляд, звідси такі його значення у фразеологізмах: *uno ore* – одногосно, *coram in os* – відкрито, в лице; *os vultumque* – риси обличчя; *aliquem in ore habere* (досл.: мати когось на устах), *in ore omnium versari* (крутитись у всіх на устах) або *in ore omnium esse* – часто говорити про кого-небудь, бути предметом розмов (досл.: бути на устах у всіх); *ante os esse* – бути перед очима.

Таким чином, найчастотнішими фразеологізмами з соматичним компонентом є фразеологізми, які репрезентують емоційно-психічний стан людини, різні функції частин людського тіла в алегоричному осмисленні (рука – орган дії, рот, язик – орган мови, серце – душа, область відчуттів, око – орган зорового сприйняття та одержання інформації). Завдяки метафорі назв частин тіла та їхніх функцій, створюються конотативні значення. Характерними рисами більшості фразеологізмів є їх образність та образно-ситуативна мотивованість, які проявляються у їхній здатності викликати в нашій свідомості яскраві уявлення, на тлі яких ми адекватно сприймаємо предметний та понятійно-логічний зміст цих одиниць. Передумовою виникнення образності є двоплановість номінанта, що є результатом семантичної трансформації, переосмислення первинних значень слів чи словосполучень. Фразеологічні образи безпосередньо пов’язані зі світоглядом народу, вторинним відтворенням мовної картини світу, збагаченої досвідом інтелектуально-емоційного засвоєння носіями мови відповідних об’єктів позамовної дійсності. В основі створення фразеологічних образів латинської мови найчастіше лежать:

1) прямі значення довільного сполучення слів: *supra caput esse* – бути над головою, тобто загрожувати; *pedem alicui opponere* – протидіяти кому-небудь;

2) словосполучення з семантичною несумісністю компонентів: *lingua dux pedis* – язик веде ногу; *bos in lingua* – бик на язичку, *clavis in lingua* – мовчати (замок на язичку).

Фразеологізми за своєю образною структурою беруть початок із різного роду троп, які відіграють важливу роль у конкретно-чуттєвому відображенні світу: метафор (*caput mundi* – голова світу, тобто центр всесвіту; *Ubi multa capita, ibi multum consilium* – Де багато людей, там немає згоди), метонімії (*ossa ac cutis totus est* – він весь – шкіра та кістки; *Quod capita, tot sententiae* – Скільки голів, стільки думок; *Barba crescit, caput nescit* – борода росте, а голова не тямить; *Fronti nulla fi des* – Зовнішності жодної довіри. Окрему групу фразеологізмів становлять стійкі компаративні звороти, в яких метафора ґрунтується на порівнянні: *rhinocerotis nasus habere* – мати ніс як у носорога, тобто бути хитрим; *caput cucurbitae habere* – мати голову як гарбуз, тобто бути нетямущим.

Проведений нами аналіз латинських фразеологізмів із соматичним компонентом показує, що референтами фразеологічних одиниць найчастіше є:

1) фізіологічні _____ функції частин та органів людського тіла, часто в алегоричному осмисленні: *aurem vellere alicui* – нагадувати комусь про щось; *etiam capillus unus habet umbram* – навіть один волос має тінь; *supra caput esse* – бути над головою, тобто загрожувати; *Manus manum lavat* – Рука руку мие; *manibus pedibusque* – руками і ногами, тобто всіма засобами;

Pecunia est nervus belli (Ціцерон) – гроші – це нерв війни; *non manibus* – не для рук, тобто для очей.

2) емоційно-психічний стан людини (позитивні чи негативні емоції), настрої: стан тривоги, радості, душевні переживання: *auribus teneo lupum* – тримаю вовка за вуха; *albis dentibus deridere* – відкрито сміятися (досл.: сміятися білими зубами); *manum dare* – здатися; *Mihi anima in naso est* – У мене душа в носі (пор. з укр. пішла душа в п'ятки), *limare caput cum aliquo* – цілуватися (досл.: терти голову з кимось), *oculi pumicei* – пемзові очі, тобто сухі очі (які не плачуть); *ex lingua venalis* – з продажним язиком; *manibus puris* – з чистими руками;

3) якісна характеристика людини (позитивна чи негативна оцінка), її стосунки з іншими людьми: *servire auribus alicujus* – говорити на догоду кому-небудь; *piscis primum a capite foetet* – риба починає смердіти від голови; *alicui sub dentem esse* – попасти кому-небудь на зуб; *labiis ductare aliquem* – знущатися над кимось; *lingua dux pedis* – язик веде ногу; *longae regum manus* – у царів довгі руки; *pedem alicui opponere* – протидіяти кому-небудь. Оцінний характер мають фразеологізми, які вказують на зовнішній вигляд людини, її характер (*Barbam video, philosophum non video* – Бороду бачу, а філософа не бачу; *rhinocerotis nasus habere* – мати ніс як у носорога, тобто бути хитрим; *caput cucurbitae habere* – бути нетямущим (досл.:мати гарбузову голову), *malae linguae esse* – бути злослівним (досл.: бути людиною злого язика).

4) фізіологічні та фізичні характеристики людини: *ossa ac cutis totus est* – він весь шкіра та кістки, *orbis pedum* – безногий, *crescere corpore* – повніти, *facies Hippocratica* – обличчя Гіппократа, обличчя помираючої людини, *abdomen acutum* – гострий живіт (гостре хірургічне захворювання органів черевної порожнини), *digiti tympanici* (Hippocratici) – пальці Гіппократа (пальці у вигляді барабаних паличок як клінічний симптом).

Більша частина фразеологізмів є субстантивними, вербальними, рідше ад'єктивними та адвербіальними. У багатьох фразеологізмів соматичні компоненти мають обставинне значення (*in corpore* – в цілому; *brevi manu* – швидко, *larga manu* – щедро, *manu propria* – власноручно; *manum de tabula* – досить; *ad oculos* – наочно; *pede claudo* – повільно, *stante pede* – відразу ж, *ab imis unguibus ad verticem* з голови до ніг, *ad unguem* – до досконалості).

Вивчення внутрішньосемантичних зв'язків і відношень у досліджуваній фразеології дає нам підстави констатувати, що їй властиві варіантність лексемного складу чи граматичних форм фраземи (*a capillis usque ad ungues, ab unguiculo ad capillum, ad unguem*), синонімічні фразеологічні утворення (*manibus et pedibus* – *unguibus et rostro, oculi pumicei* – *sicci oculi*), антонімічні відношення (*brevi manu* – коротко; *longa manu* – повільно), рідко полісемантичні (*bos in lingua* – бик на язика).

Широке використання соматизмів у фразеології латинської мови значною мірою зумовлено тим, що ці компоненти входять до первинного пласту словникового складу мови. При створенні фразем найменування різних частин та органів людського тіла є неоднаковою мірою продуктивними. Це залежить від ясності та важливості функцій частин та органів тіла, семантичної структури слова, його семантичних зв'язків, легкості алегоричного осмислення, розгалуженості їхніх переносних значень.

У результаті аналізу фразеологічного матеріалу ми дійшли висновку, що кожна фразеологічна одиниця латинської мови часто виявляє властиві лише їй значення, що свідчить про тонкі відмінності в мовній картині світу, яка відтворена у фразеології. Тому фразеологія латинської мови, і зокрема соматична, в силу своєї значимості потребує детальнішого вивчення в різних її аспектах.

1. Бабичев Н. Т., Боровский.Я. М. Словарь латинских крылатых слов.-3-е изд., стер. М., 1988.
2. Вайнтрауб Р. М.. Опыт сопоставления соматической фразеологии в славянских языках // Труды Самарканд. ун-та. Нов. сер. Вып. 288. Вопросы фразеологии, № 9. Самарканд, 1975.
3. Виноградов В. В. Избранные труды: Лексикология и лексикография _____. М., 1977.
4. Дворецкий И. Х. Латинско-русский словарь. М., 1986.
5. Крылатые фразы древних римлян: От Ромула до наших дней / Сост. И. Смирнов, В. Левинский. М., 1999.

6. Латинские крылатые выражения / Авт.- сост. Ю. С. Цыбульник.- Харьков; М., 2007.
7. Селіванова О. Нариси з української фразеології (психокогнітивний та етнокультурний аспекти): Монографія. Черкаси, 2004.
8. Сепир З. Избранные труды по языкознанию и культурологии. М., 1993.
9. Сомов В. П. По латыни между прочим: Словарь латинских выражений. 2-е изд.испр. и доп. М., 1997.
10. Стрілець Н. Я. Структурні та функціонально-семантичні особливості соматичних фразем у романських мовах (на матеріалі французької, іспанської та італійської мов). АКД., К., 2003.
11. Федуленкова Т. Н. Некоторые особенности семантики соматических фразеологизмов // Вопросы фразеологии и фразематики. Межвуз. сб. науч. тр. М., 1983.
12. Фразеология в контексте культуры/ Отв. ред В. Н. Телия. М., 1999.
13. Цимбалюк Ю., Кобів Й., Смурова Л., Латун Л. Біблійна мудрість у латинських афоризмах українською і англійською мовами. Наук.-навч. пос. Вінниця: Нова книга, 2003.
14. Menge H. Lateinisch-deutsches Schulwörterbuch. Berlin-Schöneberg: Langenscheidtsche Verlagbuchhandlung. 3-Aufl. 1911.
15. Schönberger O. Lateinische Phraseologie. Heidelberg, 1955.

СОМАТИЗМЫ В ФРАЗЕОЛОГИИ ЛАТИНСКОГО ЯЗЫКА

Ольга Пылыпив

Львовский национальный университет имени Ивана Франко

ул. Университетская, 1, Львов, 79000, Украина

e-mail: KLASSYKA@ukr.net

В статье освещаются вопросы особенностей функционирования фразем с соматическим компонентом в античной языковой модели мира и обосновываются факторы, влияющие на их образование.

Ключевые слова: античная языковая картина мира, фразеологическая единица, соматизм.

SOMATIC WORDS IN LATIN PHRASEOLOGY

Olha Pylypiv

Ivan Franko National University of Lviv

1, Universytetska St., Lviv, 79000, Ukraine

e-mail: KLASSYKA@ukr.net

The article focuses on the functioning of idioms with a somatic component in Latin. Some factors underlying their formation are considered.

Key words: linguistic picture of the world in Latin, idioms, somatic components.

Стаття надійшла до редколегії 19.04.2010 р. Статтю прийнято до друку 14.09.2010 р.